Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

28 676 NAVO

Nr. 248

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 juni 2016

Agenda

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan ten behoeve van de bijeenkomst van de Navo-Ministers van Defensie op 14 en 15 juni a.s. te Brussel. Dit is de laatste ministeriële bijeenkomst voor de Navo-Top op 8 en 9 juli in Warschau. Tijdens de werksessies spreken de Ministers over afschrikking en de collectieve verdediging en over de activiteiten die de Navo ontplooit in het kader van *projecting stability*. Ook de rol van de Navo in de migratiecrisis, de *Resolute Support* missie en cyberdefensie zullen aan de orde komen. Het werkdiner staat in het teken van EU-Navo samenwerking. Verder komt de Navo-Oekraïne Commissie bijeen. Voorafgaand aan de ministeriële bijeenkomst vergadert de *Nuclear Planning Group*.

Werksessies

Afschrikking

De opstelling en het gedrag van Rusland blijven zorgen baren. Het land beschikt over geïntegreerde wapen- en detectiesystemen die het in het geval van een conflict in staat stellen het Balticum en de Zwarte Zee veel minder toegankelijk te maken. In de nieuwe veiligheidscontext is er hernieuwde aandacht voor afschrikking en de collectieve verdediging. Op de Top in Warschau zal de wijze waarop de Navo vorm geeft aan de geloofwaardige afschrikking veel aandacht krijgen. Op 10 en 11 februari jl. hebben de defensieministers besloten dat een roterende vooruitgeschoven aanwezigheid van Navo-eenheden op het grondgebied van de oostelijke bondgenoten noodzakelijk is. De aanwezigheid van multinationale Navo-eenheden verzekert de betrokkenheid van het gehele bondgenootschap in het geval van een schending van de integriteit van het verdragsgebied. De Navo maakt zo duidelijk dat geen enkele schending van de bondgenootschappelijke integriteit onbeantwoord zal blijven.

kst-28676-248
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2016

Op de Top in Warschau wordt een besluit genomen over de concrete vorm van deze vooruitgeschoven aanwezigheid. Naar verwachting zal worden besloten tot een presentie van landeenheden in Estland, Letland, Litouwen en Polen. Nederland acht het van belang dat de vooruitgeschoven eenheden flexibel kunnen worden samengesteld en dat deze eenheden logistiek worden ondersteund door de *host nations*. Voorts pleit Nederland voor een presentie die met de beschikbare middelen is te handhaven. Alleen zo wordt verzekerd dat de vooruitgeschoven aanwezigheid duurzaam is en een geloofwaardige afschrikwekkende werking heeft.

Thans wordt bezien hoe Nederland in samenwerking met andere bondgenoten binnen de bestaande budgettaire kaders de vooruitgeschoven aanwezigheid kan ondersteunen. Daarbij wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de al aangegane verplichtingen in EU en Navo-verband, alsmede lopende missies en operaties.

Nederland heeft in de Navo telkens beklemtoond dat de afschrikking van Rusland hand in hand moet gaan met dialoog. Open communicatielijnen met Rusland zijn en blijven noodzakelijk om misverstanden en ongelukken te voorkomen. Voorts is de dialoog van belang om Rusland te informeren over de aard van de militaire en politieke maatregelen die de Navo neemt in de nieuwe veiligheidsomgeving. Nederland verwelkomt daarom het voorstel van de Secretaris-generaal van de Navo voor een tweede bijeenkomst van de Navo-Rusland Raad op het niveau van ambassadeurs voorafgaand aan de Top in Warschau.

Projecting stability

Naast de collectieve verdediging en afschrikking zal het bevorderen van stabiliteit *(«projecting stability»)* één van de kernonderwerpen zijn op de Top in Warschau. De Navo ontplooit verschillende activiteiten die de veiligheid en de weerbaarheid vergroten van de landen die grenzen aan het Navo-verdragsgebied, in het bijzonder op de zuidflank.

De Navo ondersteunt reeds enkele landen (waaronder Irak) via het *Defence Capacity Building* (DCB)-programma. De Ministers van Buitenlandse Zaken hebben op 19 en 20 mei jl. besloten een inventarisatieteam naar Irak te sturen om te beoordelen of de Navo-activiteiten gericht op de capaciteitsopbouw van de Iraakse strijdkrachten in Irak zelf kunnen plaatshebben. Deze activiteiten worden tot dusver vanuit Jordanië uitgevoerd. Nederland verwelkomt deze inventarisatie. Een eventuele Navo-betrokkenheid moet wel complementair zijn aan de reeds lopende activiteiten van partnerlanden en organisaties in Irak.

De situatie in Libië zal mogelijk ook aan de orde komen. De Navo brengt thans in kaart welke DCB-steun mogelijk kan worden geboden wanneer de Libische regering van nationale eenheid hierom zou verzoeken.

Tot slot brengen de militaire autoriteiten van de Navo thans de modaliteiten in kaart voor het delen van informatie vergaard door AWACS-radarvliegtuigen met de leden van de anti-ISIS coalitie. Deze radarvliegtuigen vliegen boven Turkije en de Middellandse Zee. De Ministers van Defensie zullen hierover naar verwachting een besluit nemen. Nederland is van mening dat informatiedeling voor de hand ligt, gezien de grote betrokkenheid van veel Navo-landen bij de anti-ISIS coalitie.

Rol van de Navo in de migratiecrisis

Tijdens de vorige bijeenkomst van de Ministers van Defensie op 10 en 11 februari jl. is besloten dat de Navo een rol moet spelen bij de aanpak van illegale migratie. Hierop is de *Standing NATO Maritime Group 2* (SNMG-2) in de Egeïsche Zee ingezet om mensensmokkelnetwerken in kaart te brengen. Nederland levert tot 4 juni a.s. het fregat Zr. Ms. Van Amstel aan dit vlootverband. Het kabinet is positief over de bijdrage die de Navo levert in de migratiecrisis. Het is van belang dat de Navo actief blijft in de Egeïsche Zee zolang haar aanwezigheid noodzakelijk is en de activiteiten effectief kunnen worden uitgevoerd.

De Ministers zullen op 14 en 15 juni spreken over de mogelijke inzet van maritieme Navo-capaciteiten in het centrale deel van de Middellandse Zee. De Navo zou hier taken kunnen uitvoeren die vergelijkbaar zijn met de huidige SNMG-2 activiteiten in de Egeïsche Zee, zoals het in kaart brengen van illegale migratiestromen door middel van *reconnaisance, monitoring and surveillance*. Nederland staat hier positief tegenover, maar stelt wel de voorwaarde dat de Navo-activiteiten complementair zijn aan EUNAVFOR MED Sophia. Voorts is goede afstemming tussen de EU en de Navo van belang.

Resolute Support

De Ministers zullen aandacht besteden aan de *Resolute Support* missie. Nederland steunt het besluit van de Navo over de voortzetting van fase 1 (het *hub and spoke* model) van deze missie na 31 december 2016. Nederland beziet thans welke financiële en militaire ondersteuning aan Afghanistan zouden kunnen worden geleverd na 2016. Uw Kamer zal hierover worden geïnformeerd voorafgaand aan de Top in Warschau.

Cyberdefensie

Tijdens de ministeriële bijeenkomst zal cyberdefensie aan de orde komen. Mede op aandringen van Nederland zal cyber op de Top in Warschau worden erkend als operationeel domein. De erkenning van cyber als operationeel domein stelt de Navo beter in staat het hoofd te bieden aan cyberdreigingen. Eventuele inzet binnen dit nieuwe domein zal worden ingepast binnen de bestaande budgettaire kaders.

Werkdiner over EU-Navo samenwerking

De Ministers hebben een werkdiner dat in het teken staat van EU-Navo samenwerking. Bij dit diner zullen de Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid Federica Mogherini en de Ministers van Defensie van Finland en Zweden aanwezig zijn.

De Navo en de EU beschikken over complementaire instrumenten om de dreigingen en uitdagingen waarmee zij worden geconfronteerd aan te pakken. Nederland dringt aan op de intensivering van de praktische samenwerking tussen de EU en de Navo, onder meer op het gebied van hybride dreigingen, cyber en capaciteitsopbouw. De gedeelde *situational awareness* van de EU en de Navo moet worden versterkt door de informatie-uitwisseling tussen de organisaties te verbeteren. Voorts moeten de EU en de Navo hun strategische communicatie beter coördineren.

Nederland blijft zich hard maken voor een gezamenlijke verklaring over EU-Navo samenwerking op de Top in Warschau. Een dergelijke verklaring

zou een krachtige politieke impuls geven aan de verbetering van de praktische samenwerking tussen beide organisaties.

Navo-Oekraïne Commissie

In de Navo-Oekraïne Commissie spreken de Ministers met de Oekraïense Minister van Defensie, de heer Stepan Poltarak, over de veiligheidssituatie in zijn land en de voortgang van de defensiehervormingen. Nederland hecht er belang aan dat de Oekraïense overheid de voorgenomen ambitieuze hervormingen uitvoert, mede in het licht van de Minsk-akkoorden. Naar verwachting zal op de Top in Warschau een *Comprehensive Assistance Package* worden aangenomen, zodat de Navo-steun aan Oekraïne doelmatiger georganiseerd en mogelijk verdiept kan worden. De bestaande Navo *Trust Funds*, waar Nederland al aan bijdraagt, zullen in dit pakket worden meegenomen.

Nuclear Planning Group

Voorafgaand aan de ministeriële bijeenkomst vergadert de *Nuclear Planning Group*. De Ministers spreken in de NPG over het nucleaire beleid van de Navo in de huidige veiligheidsomgeving.

De Minister van Defensie,
J.A. Hennis-Plasschaert